

بررسی میزان مشارکت اعضای اتحادیه اروپا در فعالیت‌های فرهنگی

• محمد اله یاری فومنی^۱

مشاور معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

• محمدمهدی وحیدی^۲

کارشناس بخش نمایشگاه‌های خارج از کشور

مقدمه

بررسی رفتارهای فرهنگی دیگر کشورها با هدف آگاهی از میزان مشارکت مردم کشورهای مختلف در فعالیت‌های فرهنگی صورت می‌گیرد. این بررسی ضمن آنکه امکان آگاهی از مشارکت را به دست می‌دهد، امکان مقایسه وضع کشورمان را با کشورهای مختلف فراهم می‌آورد. در اولین بخش از این بررسی، میزان مشارکت اروپاییان در فعالیت‌های فرهنگی مورد مطالعه قرار گرفت. این دسته از تحقیقات در کشورهای مختلف معمولاً هر چندسال یکبار صورت می‌گیرد. یکی از آخرین نمونه‌های معتبر درباره میزان مشارکت اروپاییان در فعالیت‌های فرهنگی، مطالب ذیل می‌باشد که به سفارش کمیسیون اجتماعی اتحادیه اروپا در سال ۲۰۰۲ صورت گرفته و به صورت یک سند رسمی و معتبر نشر یافته است. دامنه شمول این تحقیق افراد تابع کشورهای اتحادیه اروپا بوده است که ۱۵ سال به بالا داشته‌اند. در این تحقیق که به صورت انتخابی از یک جامعه محدود آماری اطلاعاتی سؤالاتی پرسیده شده، نتیجه با روش‌های ریاضی به کل افراد ساکن اتحادیه اروپا تعمیم داده شده است. روش اجرای این مصاحبه‌ها چهره به چهره بوده و با تمام آنها به زبان اصلی که تکلم می‌کردند، مصاحبه صورت گرفته است. در هر کشوری مؤسسه خاصی شناسایی و مسئولیت انجام مصاحبه‌ها به آن مؤسسه سپرده شده است. تعداد مصاحبه‌شوندگان در کشورهای مختلف عضو اتحادیه اروپا بدین ترتیب بوده است: بلژیک ۱۰۳۱؛ دانمارک ۱۰۰۱؛ آلمان ۲۰۴۷؛ یونان ۱۰۰۱؛ اسپانیا ۱۰۰۰؛ فرانسه ۱۰۰۲؛ ایرلند ۱۰۰۲؛ ایتالیا ۹۹۸؛ لوکزامبورگ ۶۰۹؛ هلند ۱۰۴۷؛ اتریش ۱۰۰۹۳؛ فیلاند ۱۰۲۳؛ سوئد ۱۰۰۰؛ بریتانیا ۱۰۴۱؛ ایرلند شمالی ۳۰۵ نفر که در مجموع جامعه آماری این مصاحبه ۱۶۱۹۲ نفر است.

در هر کشوری نتیجه جامعه آماری به کل جمعیت آن کشور تعمیم داده شد. عدد جمعیت نهایی آن کشور از واژه‌های آماری اتحادیه اروپا یا آمار ملی آن کشور استخراج شد.

نتایج این تحقیق همراه با جداول مقایسه‌ای مربوطه به سه زبان انگلیسی، فرانسه و آلمانی منتشر شد. نتایج به صورت درصدی از کل اعلام شده است. نتایج کامل این تحقیق از طریق نشانی اینترنتی ذیل در دسترس است.

www.nsd.uib.no/cessda/europe.html

به خوانندگان توصیه می‌شود که مطالعه آمارهای بدست آمده از سایر کشورها را که در شماره‌های بعدی به چاپ می‌رسد، پی‌گیری کرده تا امکان مطالعه تطبیقی و مقایسه‌های روندهای موجود در کشورهای مختلف و تحلیل آنها فراهم آید.

بررسی رفتارهای فرهنگی اعضای اتحادیه اروپا

نشان می‌دهد که تماشای تلویزیون همچنان

بیشترین اقبال را در میان مردم داراست

۱. رادیو و تلویزیون در اتحادیه اروپا

۱-۱. اروپایی‌ها کدام برنامه‌های تلویزیون را تماشا می‌کنند؟

تقریباً تمام اروپایی‌ها (۹۷/۶ درصد) تلویزیون تماشا می‌کنند. ۹۹ درصد آنها حداقل یک دستگاه تلویزیون در خانه دارند. در میان آنها ۴۴/۴ درصد فقط یک دستگاه و ۳۵/۳ درصد دو دستگاه تلویزیون دارند.

چهار دسته از برنامه‌هایی که اروپایی‌ها

اغلب تماشا می‌کنند عبارتند از:

- اخبار و وقایع روز (۸۸/۹ درصد)؛

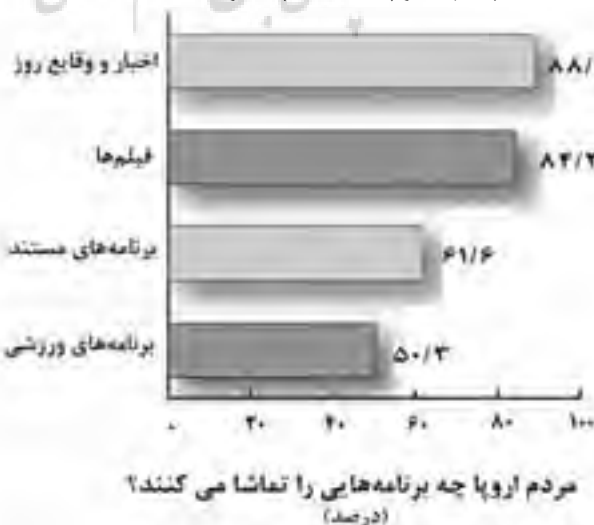
- فیلم‌ها (۸۴/۳ درصد)؛

- برنامه‌های مستند (۶۱/۶ درصد)؛

- برنامه‌های ورزشی (۵۰/۳ درصد).

علاوه بر این، بیش از دوسوم اروپایی‌ها فیلم‌های ویدیویی و دی.وی.دی تماشا می‌کنند، یک پنجم‌شان (۲۰

درصد) یک تا سه بار در ماه، یک پنجم دیگر (۲۲/۹ درصد) کمتر.

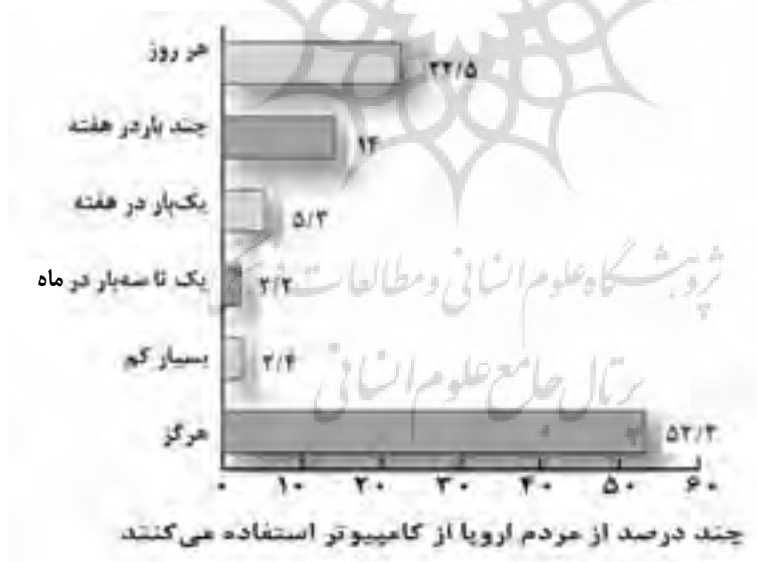

- ۲-۱. اروپایی‌ها کدام برنامه‌های رادیو را ترجیح می‌دهند که گوش کنند؟ تقریباً ۶۰ درصد شهروندان اتحادیه اروپا هر روز رادیو گوش می‌کنند. برنامه‌های رادیویی‌ای که اروپاییان ترجیح می‌دهند گوش کنند عبارتند از:
- موسیقی (۸۶/۳ درصد)؛
 - اخبار و وقایع روز (۵۲/۹ درصد)؛
 - برنامه‌های ورزشی (۱۷/۴ درصد).

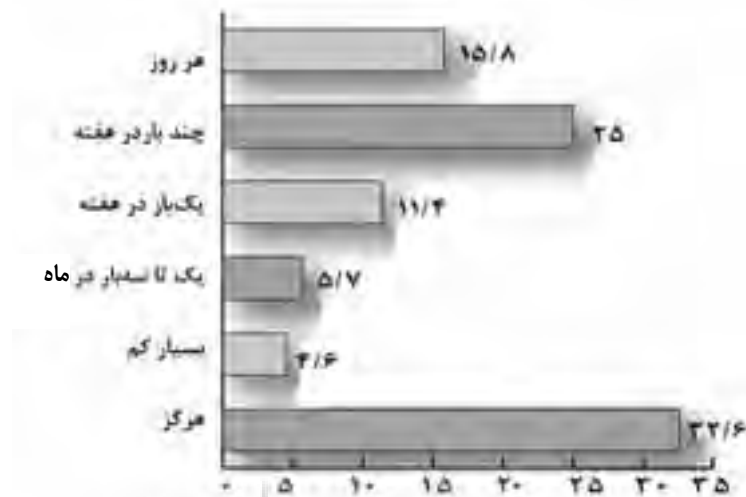
۲- استفاده از رایانه و اینترنت در اتحادیه اروپا

۲-۱. بیش از نیمی از اروپایی‌ها از رایانه استفاده نمی‌کنند

اکثر مردم اروپا (۵۳/۳ درصد) از رایانه استفاده نمی‌کنند. این موضوع به‌ویژه در یونان (۷۵/۳ درصد) و پرتغال (۷۴/۷ درصد) مشهودتر است. از سوی دیگر، بیش از یک‌پنجم مردم اروپا (۲۲/۵ درصد) هر روز از رایانه استفاده می‌کنند. این نسبت در سوئد به ۳۶/۷ درصد، در دانمارک به ۳۶/۶ درصد و در هلند به ۳۲/۲ درصد می‌رسد. درصد کمتری از آنها (۱۴ درصد) چندبار در هفته از رایانه استفاده می‌کنند. از رایانه بیشتر به‌عنوان سرگرمی خانگی استفاده می‌شود (با میانگین ۳۱/۴۱). همچنین در خارج از منزل از رایانه برای کار یا تحصیل استفاده می‌شود.

در مورد اول، نتایج نشان‌دهنده آن است که ۲۵ درصد مردم چندبار در هفته از رایانه استفاده می‌کنند و ۱۵/۸ درصد هر روز با آن کار می‌کنند. در مورد استفاده دوم، ۱۶/۱ درصد چندبار در هفته برای کار یا تحصیل به سراغ رایانه می‌روند و ۲۳/۸ درصد آنها هر روز این کار را می‌کنند. این نکته باید مد نظر قرار گیرد که ۱۶/۵ درصد شهروندان اتحادیه اروپا چندبار در هفته در خانه‌شان از کامپیوتر برای کار یا تحصیل استفاده می‌کنند.

درصد استفاده از کامپیوتر برای تفریح در منزل

درصد استفاده از کامپیوتر برای مطالعه و کار (بیرون از خانه)

۲-۲. از هر سه نفر اروپایی یکی از اینترنت استفاده می کند

۳۴/۵ درصد از مصاحبه شوندهگان از اینترنت استفاده می کنند: ۱۳/۵ درصد چند بار در هفته و ۸/۸ درصد هر روز. استفاده از اینترنت در میان سوئدی ها (۶۶/۵)، دانمارکی ها (۵۹/۴)، هلندی ها (۵۳/۸) و فنلاندی ها (۵۱/۴ درصد) بیش از سایر اروپایی ها است. از طرف دیگر نسبت استفاده از اینترنت در پرتغال و یونان، به ترتیب با ۱۴/۸ و ۱۵/۱ درصد، از همه پایین تر است.

سایر کشورهای اروپا	پرتغال	یونان	فنلاند	هلند	دانمارک	سوئد	
۸/۸	۲/۵	۳/۱	۱۰/۸	۱۷/۲	۱۷	۲۵/۱	هر روز
۱۳/۵	۶/۳	۴/۶	۱۹/۸	۱۷/۷	۱۸/۸	۲۲/۷	چند بار در هفته
۵	۲/۲	۳/۲	۸/۴	۱۰	۱۱/۳	۷/۶	یک بار در هفته
۳/۷	۱/۸	۲/۶	۶/۳	۲/۸	۸/۲	۵/۸	یک تا سه بار در ماه
۳/۵	۲	۱/۶	۶/۱	۶/۱	۴/۱	۵/۳	خیلی کم
۳۴/۵	۱۴/۸	۱۵/۱	۵۱/۴	۵۳/۸	۸۹/۴	۶۶/۵	جمع افراد

اروپایی‌ها از اینترنت بیشتر در موارد زیر استفاده می‌کنند.

- ردوبدل کردن نامه الکترونیکی با دوستان، بستگان و همکاران (۵۷/۸ درصد)؛

- جستجو برای کسب اطلاعات درباره یک محصول خاص (۴۱/۵ درصد)؛

- کار (۴۰/۳ درصد)؛

- جستجو در میان مواد و مطالب آموزشی (۳۷ درصد)؛

- جستجو برای کسب اطلاعات ورزشی و تفریحی (۳۳/۲ درصد)؛

- برنامه‌ریزی برای تعطیلات با جستجو درباره مکان‌های دیدنی، محل‌های اقامت، و غیره (۳۰/۸ درصد).

۳. اروپایی‌ها چه می‌خوانند؟

۳-۱. ساکنان اروپای شمالی بیش از ساکنان جنوب اروپا کتاب می‌خوانند.

اغلب اروپایی‌ها به این سؤال که «آیا در ۱۲ ماه گذشته کتابی خوانده‌اید؟» پاسخ مثبت داده‌اند. بیشتر آنها (۴۴/۸ درصد)

به‌دلایلی غیر از کار و تحصیل کتاب می‌خوانند. درصد کمتری از مصاحبه‌شوندگان (۱۴/۵ درصد) با هدف

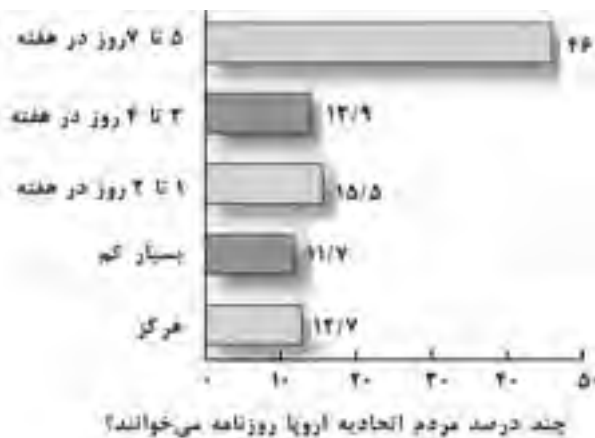
آموختن (متون غیراجباری) مطالعه می‌کنند. با این حال، ۴۲/۱ درصد آنها اعلام کرده‌اند که در ۱۲ ماه گذشته کتابی نخوانده‌اند.

تحلیل کشور به کشور نشان می‌دهد که در بیشتر کشورهای اروپای شمالی، نسبت به مناطق دیگر، تمایل بیشتری برای مطالعه به‌منظور سرگرمی وجود دارد. ۷۱/۸ درصد در سوئد، ۶۶/۲ درصد در فنلاند و ۶۳/۲ درصد در بریتانیا اظهار داشته‌اند که به‌دلایل دیگری جز کار و تحصیل مطالعه می‌کنند. بلژیک تنها کشور حوزه اروپای شمالی است که ۵۸/۳ درصد مردمش اظهار داشته‌اند که در طول ۱۲ ماه گذشته کتابی نخوانده‌اند. بلژیک پس از پرتغال قرار دارد که این نسبت در آنجا به ۶۷/۳ درصد می‌رسد. پس از بلژیک کشورهای یونان (۵۴/۳ درصد) و اسپانیا (۵۲/۷ درصد) قرار دارند. در میان کسانی که اعلام کرده‌اند در طول ۱۲ ماه گذشته با اهداف دیگری جز کار و درس، کتاب خوانده‌اند، یک‌سوم ۱ تا ۳ کتاب و یک‌پنجم بیش از یک کتاب در ماه خوانده‌اند.

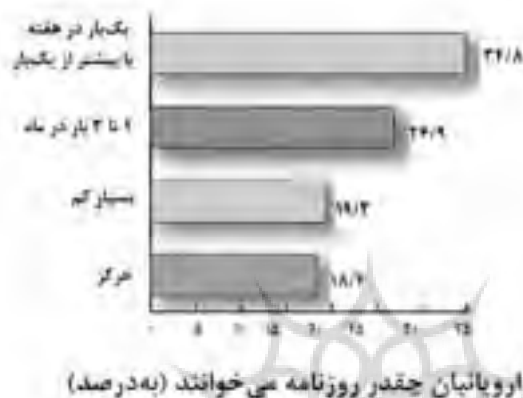
۳-۲. تقریباً نیمی از اروپایی‌ها هر روز یک روزنامه می‌خوانند

تقریباً از هر دو اروپایی یک نفر (۴۶ درصد) ۵ تا ۷ بار در هفته روزنامه می‌خوانند. بالاترین درصدها در فنلاند، سوئد، آلمان و لوگزامبورگ به‌دست آمده که به‌ترتیب ۷۷/۸، ۷۷/۷، ۶۵/۵ و ۶۲/۷ درصد بوده است. پایین‌ترین نسبت‌ها به‌ترتیب با ۲۰/۳، ۲۴/۸ و ۲۵/۱ درصد به یونان، اسپانیا و پرتغال مربوط می‌شود. همچنین در این سه کشور درصد افرادی که اعلام کرده‌اند، هیچ‌وقت روزنامه نمی‌خوانند بیش از سایر کشورهاست (به‌ترتیب با ۳۰/۵، ۲۳/۴ و ۲۵/۵ درصد).

۳-۳. بیش از ۶۰ درصد اروپایی‌ها ماهانه یک مجله می‌خوانند

بیش از یک‌سوم شهروندان اتحادیه اروپا (۳۴/۸ درصد) یک بار یا بیشتر، در هفته مجله می‌خوانند. این موضوع مخصوصاً در فنلاند و لوگزامبورگ برجسته است. در این دو کشور به ترتیب ۶۱/۵ و ۵۱/۷ درصد مردم این گزینه را انتخاب کرده‌اند. از سوی دیگر حدود ۲۰ درصد از اروپایی‌ها مجله نمی‌خوانند. بازم به بالاترین درصد افرادی که روزنامه نمی‌خوانند در یونان (۴۶/۳ درصد) و پرتغال (۳۶/۷ درصد) هستند.

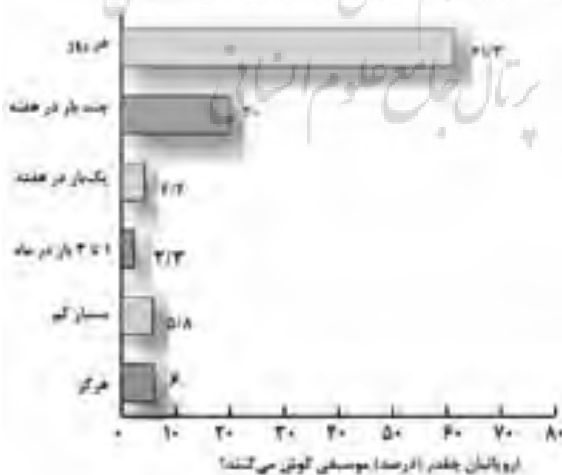
۴. اروپایی‌ها و موسیقی

۴-۱. اروپایی‌ها چقدر به موسیقی گوش می‌دهند؟

براساس اطلاعات بدست‌آمده، ۶۱/۳ درصد مردم اتحادیه اروپا موسیقی گوش می‌دهند. این درصد در دانمارک، سوئد و هلند، به ترتیب ۸۲/۵، ۷۹/۲ و ۷۵/۱ درصد، بالاترین است.

۴-۲. از چه طریقی موسیقی گوش می‌دهند؟

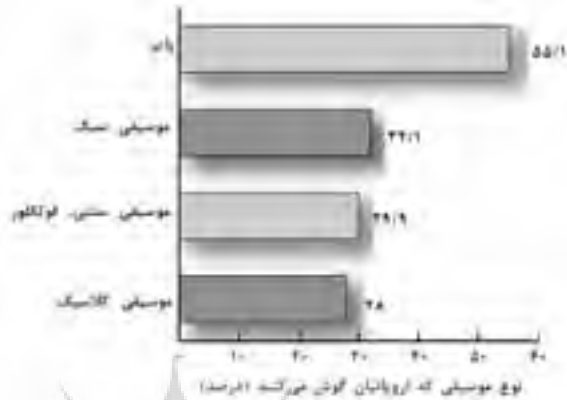
بیشتر مصاحبه‌شوندگان (۸۸/۶ درصد) موسیقی را از طریق رادیو یا تلویزیون گوش می‌دهند. ۶۲/۳ درصد آنها از نوار کاست، سی. دی و دی. وی. دی (بدون اتصال به کامپیوتر) هم برای گوش کردن موسیقی استفاده می‌کنند.

۴-۳. چه نوع موسیقی گوش می‌دهند؟

اکثریت شهروندان اروپا (۵۵/۱ درصد) به موسیقی پاپ گوش می‌دهند. تمایل به این نوع موسیقی در دانمارک (۶۹/۹)، فرانسه (۶۹/۱) و بلژیک (۶۴/۸ درصد) بیشتر است. از طرف دیگر، پایین‌ترین میزان گرایش به موسیقی در

اتریش، فنلاند، پرتغال و یونان (به ترتیب با ۴۳/۸، ۴۲/۹، ۳۶/۷ و ۲۴/۶ درصد) است. ژانر بعدی موسیقی که ۳۲/۱ درصد از اروپاییها به آن گوش می دهند موسیقی سبک^۳ (یکی از زیرژانرهای موسیقی عامه پسند) است. به طور خاص در کشور فنلاند بیش از ۷۰/۵ درصد، به این نوع موسیقی گوش می دهند.

یک سوم از مصاحبه شوندهگان (۲۹/۹ درصد) به موسیقی های سنتی و فولکلوریک هم اشاره کرده اند. اینگونه موسیقی در پرتغال، یونان و اتریش (به ترتیب با ۶۵/۱، ۶۲/۵ و ۴۴/۸ درصد) طرفدار بیشتری دارد. همان طور که مشاهده می کنید در سوئد، آلمان و اسپانیا، موسیقی سنتی، دومین گونه موسیقی پرطرفدار است. این درصد در این کشورها به ترتیب ۴۵/۷، ۴۴/۱ و ۴۱/۲ درصد می باشد. در نهایت، یک سوم شهروندان اتحادیه اروپا (۲۸ درصد) به موسیقی کلاسیک گوش می دهند که لوکزامبورگ با ۴۵/۸، سوئد با ۴۱/۳ و انگلستان با ۴۰/۹ درصد، بیشترین گرایش را به این نوع موسیقی نشان داده اند.

۵. اروپاییها و فعالیتهای فرهنگی

۵-۱. رایج ترین فعالیتها

از شهروندان اتحادیه اروپا سؤال شد که طی ۱۲ ماه گذشته چند مرتبه در فعالیتهای فرهنگی شرکت داشته اند.

- شش فعالیتی که بیشتر مورد اقبال مصاحبه‌شوندگان بوده‌اند، عبارتند از:
- رفتن به سینما (با میانگین ۲/۰۳)؛
 - رفتن به کتابخانه (با میانگین ۱/۶۷)؛
 - بازدید از بناهای تاریخی (با میانگین ۱/۶۵)؛
 - حضور در مسابقات ورزشی (با میانگین ۱/۶۴)؛
 - بازدید از موزه‌ها یا گالری‌های موجود در کشور خود مصاحبه‌شونده (با میانگین ۱/۴)؛
 - رفتن به کنسرت موسیقی (با میانگین ۱/۳۸).

مطالعه و تحلیل تطبیقی نشان می‌دهد که در میان اروپایی‌ها، اسپانیولی‌ها و ایرلندی‌ها، به ترتیب با میانگین ۲/۳۸ و ۲/۲۷، طی ۱۲ ماه گذشته بیش از سایرین به سینما رفته‌اند. این میانگین برای پرتغالی‌ها ۱/۶۵، فنلاندی‌ها ۱/۷۲ و یونانی‌ها ۱/۷۵ است. فنلاندی‌ها با میانگین ۲/۹۱ بیش از سایرین به کتابخانه مراجعه می‌کنند. سوئدی‌ها (با میانگین ۲/۵۹) و دانمارکی‌ها (با میانگین ۲/۵۶) در رتبه‌های بعد قرار دارند. بازهم یونان (میانگین ۱/۱۹) پایین‌ترین نرخ را دارد.

۵-۲. کنسرت‌ها

در میان افرادی که طی ۱۲ ماه گذشته به کنسرت رفته‌اند (میانگین ۱/۳۸)، ۵۰ درصدشان به یک کنسرت موسیقی پاپ رفته‌اند. این رقم در دانمارک به ۶۸/۷ و در اسپانیا به ۶۴/۳ درصد می‌رسد، که ۲۳/۹ درصد این افراد به کنسرت موسیقی کلاسیک رفته‌اند. مردم لوگزامبورگ با ۴۲/۸، اتریش با ۳۵/۹ و انگلیسی‌ها با ۳۰/۱ درصد بیشترین تمایل را برای شرکت در این نوع کنسرت‌ها نشان داده‌اند.

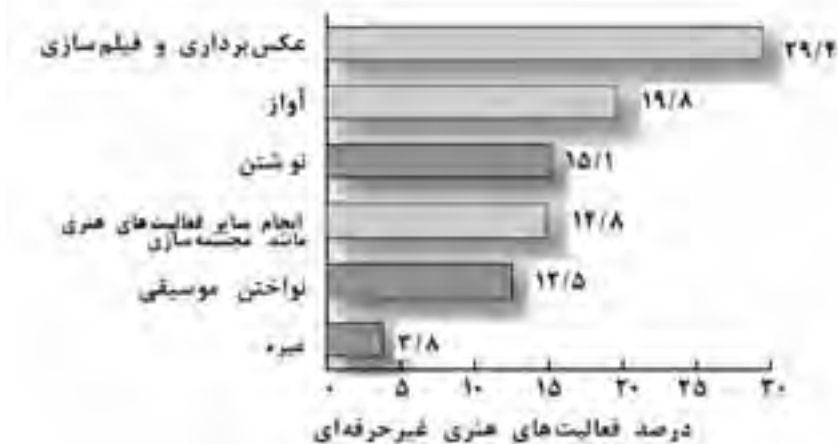
کنسرت‌های موسیقی سنتی و فولکلور با ۱۴/۱ درصد علاقه‌مند در رده سوم قرار دارند. نسبت افرادی که در ۱۲ ماه گذشته در این نوع کنسرت شرکت کرده‌اند، در یونان، پرتغال و اتریش، به ترتیب با ۳۷، ۳۶/۱ و ۲۵/۳ درصد، نسبت به سایر کشورهای اتحادیه اروپا به مراتب بیشتر بوده است.

۶. فعالیت‌های هنری آماتوری

طی ۱۲ ماه گذشته، ۲۹/۴ درصد از مردم اروپا عکاسی کرده یا یک فیلم آماتوری را به‌تنهایی یا گروهی یا با شرکت در کلاس آموزشی، ساخته‌اند. سوئد با ۶۰/۴، هلند با ۴۷/۳، آلمان با ۴۰/۲ و اتریش با ۳۸/۹ درصد بالاترین میزان را در این بخش داشته‌اند.

خوانندگی دومین فعالیت هنری است که مورد توجه ۱۹/۸ درصد اروپایی‌ها قرار گرفته است. سایر فعالیت‌های هنری مانند نویسندگی (۱۵/۱ درصد)، مجسمه‌سازی، نقاشی، طراحی و محاسبات خلاق^۴ با ۱۴/۸ درصد در رده‌های بعدی قرار دارند و ۲۲ درصد به سایر فعالیت‌های هنری اشتغال دارند، ۲۲ درصد از آزمدنی‌ها به سایر فعالیت‌های هنری متفرقه پرداخته‌اند.

این نکته باید مورد تأکید قرار گیرد که نسبت بالایی از افراد (۹۴ درصد) بوده‌اند که اصلاً فعالیت بازیگری نداشته‌اند و ۸۶/۸ درصد از افراد هم به نواختن آلات موسیقی نپرداخته‌اند، افرادی که هیچ‌کدام از فعالیت‌های هنری مانند خطاطی، نقاشی و طراحی را انجام ندهند، ۸۴/۵ درصد بوده است و در نهایت ۸۳/۳ درصد از مصاحبه‌شوندگان نیز اعلام کرده‌اند در زمینه نویسندگی فعالیتی نداشته‌اند.

چکیده پایانی

بررسی رفتارهای فرهنگی اعضای اتحادیه اروپا نشان می‌دهد که تماشای تلویزیون همچنان بیشترین اقبال را در میان مردم داراست. دیدن اخبار و وقایع روز از بالاترین درصد در میان برنامه‌های تلویزیون برخوردار است. در حالی که در رادیو، برنامه‌های موسیقی از بالاترین اقبال بهره‌مند است.

دربارۀ استفاده از رایانه، این تحقیق نشان می‌دهد که نیمی از مردم اروپا از رایانه استفاده نمی‌کنند، نیز از هر سه اروپایی یک نفر از اینترنت استفاده می‌کند. در این میان استفاده از پست الکترونیک در رتبه اول استفاده از اینترنت قرار دارد.

درخصوص مطالعه، این بررسی نشان می‌دهد بیش از نیمی از مصاحبه‌شوندگان عنوان کرده‌اند که طی ۱۲ ماه گذشته کتابی نخوانده‌اند. آن دسته که کتاب می‌خوانند به دلایلی غیر از کار و تحصیل کتاب می‌خوانند.

همچنین نیمی از مصاحبه‌شوندگان گفته‌اند که هرروز یک روزنامه می‌خوانند و بیش از ۶۰ درصد آنها ماهانه یک مجله می‌خوانند. موسیقی همچنان یکی از پرطرفدارترین فعالیت‌های اروپاییان می‌باشد. در میان فعالیت‌های اجتماعی نیز رفتن به سینما و کتابخانه، بازدید بناهای تاریخی، حضور در یک مسابقه ورزشی و رفتن به کنسرت موسیقی از بالاترین میانگین توجه در میان فعالیت‌های اجتماعی قرار دارد.

گرچه این تحقیق به گزارشی اجمالی از میزان مشارکت مردم اتحادیه اروپا در فعالیتهای فرهنگی می‌پردازد، عدم ارائه گزارشی از گروه‌های سنی افراد مصاحبه‌شونده و میزان تحصیلات آنها از نواقص این تحقیق به حساب می‌آید. در میان گروه‌های سنی مختلف و نیز افراد با تحصیلات متفاوت، میزان گرایش به فعالیت‌های مختلف متفاوت است. به هر حال به این دلیل که این تحقیق یک سند رسمی منتشرشده از سوی کمیسیون اجتماعی اتحادیه اروپاست، آمار و ارقام ارائه‌شده در آن قابل اعتنا می‌باشد.

پی‌نوشت‌ها:

1. alahyari-m@hotmail.com
2. vahidi2m@yahoo.com
3. Easy listening
4. Creative computing